

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminică
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tris România și America
 10 Cor.
 Prsi de zi pentru Ro-
 mania și strălătatate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Convorbire cu Björnson.

Redactorul »Tribunei« la Björnson. — Ce a zis marele poet despre unguri? — Simpatia lui pentru naționalități.
 — Articolul care va apare în »März«. — »Tribuna« cu articolele »Calvarul I, II«, pe masa lui Björnson.

Luni, în 9/22 Decembrie amicul și colaboratorul nostru Pompiliu Robescu, potrivit însărcinării ce i-am dat, s'a prezentat în Roma la marele poet Björnson, amicul naționalităților oprimate, căruia i-a prezentat omagiile noastre și i-a înmănat material adunat de noi pentru a-i servi în lucrarea și campania sa privitoare la soarta naționalităților, dar mai ales despre regimul oligarhilor din Ungaria.

Despre această întrevvedere excelentul nostru colaborator din Roma ne-a trimis următorul raport:

Cu inima palpitândă de emoțiune, urc scările până la etajul palatului în care stă Björnstjerne Björnson. Deși stă pe Corso, cea mai populată stradă a Romei, totuși în interiorul acestui palat obscur, nici un sgomot din stradă nu pătrunde, gazul aprins pe scări dă o lumină verzuie, o liniște profundă domnește, doar pașii mei sună pe marmura albă a scării.

Sun.

O servitoare blondă îmi deschide ușa, o norvegiană, care nu știe italienește decât vorba »si«; îmi ia biletul de vizită și dispare după o portieră.

Doamne, mă va primi? Știu din »Tribuna«, că maestrul este bolnav. Va fi dispus să acorde o audiență unui necunoscut?...

Pași greoi, portiera se deschide, iată-l!

Inima îmi bate mai tare, vorba mi-se oprește în gât, îl privesc uimit, pe acest om mare, pe acest poet, pe apărătorul cauzei românești. Își ridică ochii de pe cartea mea de vizită, pe care o ținea între degete și mă privi fix prin ochelari.

— Am îndrăznit să vă deranjez, maestre, ca să vă prezint omagiile mele.. Eu sunt român..

Un surâs binevoitor îi umplu fața, mâna dreaptă se întinse spre mine, și-mi strânse cu putere mâna mea, pe care de abia îndrăzniam să i-o întinz.

— Ah, român?! Poftiți.

Trecu pe sub portieră și mă primi în cabinetul său de lucru. Pe birou, cărți, hârtii, foi albe acoperite cu un scris mare, o pană în călimara deschisă. Maistrul lucră.

— Ce vă aduce la mine?

Senzația primului moment de emoțiune îmi trecea încet, încet; începui să pui stăpânire pe mine, și într-o clipă, îmi fixai în minte ceea ce voiam să i vorbesc.

— Sunt purtătorul unei ambasade, maestre. Românii din Ungaria pronunță cu venerație numele Dvoastră, românii din România liberă poartă cea mai vie simpatie celui ce în fața opiniei publice europene a luat apărarea cauzelor românești..

— O, am primit multe scrisori, — mă întrerupse poetul.

— În numele acelor români a căror apărare ați luat, în numele românismului dați-mi voie să vă exprim omagiile de venerație și de recunoștință, ce această națiune Vă poartă.

— Grazie, grazie.

— »Tribuna« ziarul românesc din Ungaria, vă trimite prin mine expresiunea recunoștinței..

— Sunteți gazetar?, — mă întrerupe din nou. Sunt foarte, foarte ocupat, și bolnav.

Un acces de tuse îi tăie vorba, un gest energetic, întovărăși ultimul cuvânt, ca și cum poetul s'ar fi revoltat contra răcelei care-l face să tușească, și-l împiedică poate dela lucru.

— Li era teamă de un interview? Li era frică să nu i răpesc prea mult timp? Sigur că și una și alta. Dar acum eram stăpân pe mine, emoțiunea îmi trecuse completamente, și dându-mi sama de dificultatea reușitei întrevederei mele cu el, întruibuiaș și retenția.

— O nu, maestre, răspunsei când îi încetă tusea, eu sunt la Roma pentru terminarea studiilor medicale.

— Ah, bravo, bravo! Grazie pentru salutul ce mi-l aduceți, dar repet, sunt așa de ocupat, că nu pot sta acum de vorbă.

Cu toate că fața i-se înseninase auzind că nu sunt gazetar, totuși refuzul de a vorbi era categoric.

— În cazul acesta, când voi avea onoarea de a fi primit de Dv.?

— O... peste o lună, atunci voi fi liber.

O lună, îmi zisei în gând, este prea mult. Să mai cerc, poate voi putea reuși să fur ceva. Îmi scosei mânușile din buzunar, și începui să mi-le pun pe mâni, cu gestul omului care este gata să plece. Șiretenia reuși de minune.

— Credeți să stați mult la Roma?

— Da, da, stau toată iarna aici, îmi convine clima.

— Sunteți ocupat maestre, lucrați — și făcui un gest arătându-i foile albe acoperite cu rândurile scrise de el — dar la chestiunea românilor subjugăți vă mai gândiți?

— Cum să nu mă gândesc? Da, da, mă gândesc mereu, și chiar acum lucrez la un articol în această privință.

— O, vă mulțumesc din nou, maestre, pentru interesul ce purtați românilor.

— Sigur că port interes, dreptatea este cu ei, opinia publică europeană este de partea lor, căci ceea ce se petrece în Ungaria, quello che fanno i maghiari è vergognoso, vergognoso, vergognoso! (ceea ce fac maghiarii este rușinos, rușinos, rușinos).

Și zicând aceste cuvinte, făcui un gest energetic lovind cu pumnul în jos în aer, și făcui câțiva pași prin cameră, în prada năcazului ce-i da acest gând.

Il priveam. Björnson este figură înaltă, bine făcut, bătrân. Fața rasă, peste tot poartă două favorite albe, ochelarii se interpun luminelor pătrunzătoare ale ochilor lui albaștri, pe cap ține

pălărie, o pălărie moale, cafenie, cu borduri largi, este îmbrăcat cu o haină de casă ce-l ajunge la glesne.

— Ce vor oamenii aceștia? Nu văd că toată lumea îi desaproabă? O repet, è vergognoso, vergognoso. Acum scriu un articol în acest sens, peste puțin va apărea într-o revistă din München, revista »März«.

— Veți trata numai chestia românilor sau a tuturor naționalităților din Ungaria.

— Nu pot să vă răspund la această întrebare, dar vă asigur că chestia românilor din Ungaria va fi susținută și demonstrată așa cum o vede toată Europa.

Se oprî din vorbă și mă privi lung. A ghicit oare că este vorba de un interview? Să fiu atent ca să pot să mai fur ceva. Începui să-mi pun și cealaltă mânăș. Maistrul părea că așteaptă să plec.

— Îmi dați voie maestre, să vă prezint trei numere din »Tribuna« în cari se tratează de D-voastră.

Și i pun sub ochi, unul după altul, cele trei »Tribune« dintre cari în două articolele »Calvarul«.

— O da, toate jurnalele au vorbit de mine; am multe cari îmi poartă numele.

Era în această frază, expresiunea omului care este deprins a se ști citat de jurnale.

— Da, maestre, dar în »Tribuna« nu se vorbește de D-voastră, cum a vorbit un alt jurnal. Aci sunt palpitații de românism, cari simt, ceea ce D-voastră faceți pentru națiunea aceasta.

— Nu mă îndoiesc. Dar ce este aceasta?

Și Björnson îmi întinde »Tribuna« în care este lista colaboratorilor și redactorilor, cari au suferit amenzi și temniță. Îi dau explicațiile necesare; maestrul se interesează, și mă ascultă cu atențiune exclamând din când în când »Ah! Ah!«

Când am terminat, poetul stătu un moment pe gânduri, apoi îndoind jurnalul, mi-l întinse:

— Vă rog să-mi faceți un serviciu: traduceți mi această listă, așa cum se află, în italienește sau în franțuzește. Îmi servește.

— Prea bine, maestre, cât mai curând o veți avea. V'o aduc chiar eu. Îmi dați voie să vă întreb ce întrebuițare îi veți da?

— O voi pune în studiul ce-l fac acuma asupra chestiunii naționalităților din Ungaria, care — după cum am spus — se va publica peste vre-o câteva săptămâni, în revista »März« din München.

— Știți că în camera austriacă s'a volat o moțiune ca să se intervie pe lângă guvernul Ungariei, ca să se puie în aplicare legea naționalităților creiată la 8 Decembrie 1868?

— Nu, nu știu nimic... A... este important important..

— Vă voi aduce în traducere și aceasta.

— Da, da, grazie, grazie.

Și revenind la realitate, Björnson îmi luă mâna, și mi-o strânse:

— Adio, adio!

I-am mulțumit, dar vorbele sunt prea slabe pentru a reda o mulțumire, acestui om mare, pentru marea și sfânta acțiune ce duce. Mă acompañiază până la ușe, și când portiera a căzut greoale, am auzit ultimul său »Grazie«, murmurat de după perdea.

Românii și slovacii. *Mâne vom publica un frumos și documentat articol, pe care-l primim dela un fruntaș ceh, dr. Eduard Lederer, desfășurând în mod istoric suferințele ce au îndurat nemaghiarii, mai ales slovacii timp de 40 de ani de zile din partea regimelor ungurești. Dr. E. Lederer urmărește toate impilările națiunii surori slovace și nu pregetă nici o oboseală de a le face cunoscute nu numai la conașionarii săi cehi, ci și în străinătate. Având legături și cu poetul Björnsterne Björnson, acesta îi datorește multe informații prețioase privitoare la chestiunea națională din Ungaria. Dorim și noi împreună cu dl dr. Lederer, ca să se strângă și mai mult legăturile de simpatie și prietenie, ce unesc cele două tovarășe de suferință și de luptă: națiunea slovăcească și națiunea românească.*

Un nou partid în Croația. Mai mulți oameni politici croați independenți până acuma, se vor uni pentru a forma, sub șefia contelui Friedrich Kulmer, un nou partid politic. Caracterul noului partid pare a fi unionist, deci acceptând actualul acord cu Ungaria, cerând însă o revizuire a acordului în sensul memoriului cunoscut al lui Pliverici, adică cu accentuarea mai pronunțată a statului croat. Vor intra în noul partid și foștii șefi de secție Nicolici, Badaj și Roici, apoi cunoscutul deputat, profesorul Vrbanici și Turkovici. Noul grup va rămâne în sinul coaliției serbo croate. Formarea lui stărnește mânia neputincioasă a presei ungurești, căci el va atrage și pe cei din urmă adherenți ai partidului național, cu cari banul socotea să-și formeze un partid guvernamental.

Românii din Reichsrat și partidul creștin-social. În vremea din urmă circularăse multe zvonuri despre intrarea deputaților români din Reichsrat în partidul

creștin-social. Corespondența »Austria« din Viena aduce din isvor autorizat constatările următoare:

În clubul creștin-social nu s'a discutat afacerea asta de loc. Este deci absolut lipsită de temei afirmatia că membrii fostului centru catolic (fuzionat cu partidul creștin-social) ar fi ridicat obiecțiuni împotriva intrării în club a românilor. Cu atât mai puțin s'a discutat momentul confesional la discuția asta. Din toate știrile astea este adevărat numai atât, că între șefii partidului creștin-social și între deputații români au avut loc tratative neobligatoare, privitoare la unele chestiuni de tactică și privitoare la atitudinea românilor față de anumite afaceri parlamentare constatându-se un perfect acord între cele două partide.

Poporul și dirigătorii lui.

I.

Ca într-o comună să meargă bine treburile obștești, se cere, ca slujbașii bisericești ori civili, să fie deplin conștiențioși întru a conduce poporul spre moravuri bune și spre stare materială îndestulată.

Aceasta o poate poporul cu drept pretinde dela ei, fiindcă el îi susține.

Un mare rău se naște însă de acolo, că unii dirigători trag dungă peste datorințele lor mărețe, și caută curat numai interesul propriu.

Ca să ascundă însă trândăvia caută pe diferite căi, ca să împedee de a produce rezultate folositoare și pe acela, care plin de ambițiune, caută a sta sincer în împlinirea datorinței.

De altă parte alt rău și mai mare vine de acolo, că poporul nostru stând sub presiunea momentului, slujbașului rău, precum și celor de alt neam, prin minciuni, lingușiri și alte apucături, de cele mai de multe ori le succede, ca pe slujbașul cel de omenie și credincios să-l doboare, să-l pună sub picioare. Ei dacă poporul ar judeca cu minte trează, între astfel de împrejurări, dela început l-ar da la o parte pe cel ticălos. Atunci treburile lui ar merge spre bine în ogașul lor regulat.

Sunt prea multe exemple despre aceea, că poporul nostru, nu prețuește după cuviință pe slujbașul cel bun, ci ascultă de sfaturile și min-

care cu cusătura. Feciorii aduceau cu ei numai veselie. Că vezi ei sermanii nu știu să coase nici să toarcă ca în alte părți. Se așează toți roată pe lângă vatră și încep poveștile și glumele. Dela o vreme nu mai slăbesc din rugarea că să le spun povești. Unii că: vezi mătușă, ai trăit atâta vreme și ai văzut multe, alții că ai fi știind povești din vremea balaurilor și așa toca, toca n'am încătrău trebuie să le povestesc.

Apoi dragii mătușei hai să vă spun poveste dar nu din vremea balaurilor și a feți frumoșilor ci din zilele noastre.

Șezând eu odată singură și umblându-mi gândul pribeag prin lume iacă ajunge într'un sat departe. Unde anume nu știu să vă spun, dar poate că voi îi cunoașteți. Era cam pe la vremea prânzului mare. Omenii erau duși la lucrul câmpului. Pe drumurile satului grămezi de copii, se jucau în prav. Mă gândesc oare ce sat să fie asta că toți copiii sunt îmbrăcați în haine târcate. Unul în cămașe roșie, altul în vânătă, altul în fața cenușei, dar în alb nici unul. Apoi lasă că erau pistruiți dar erau și sdrențoși de te mirai cum se mai în cămeșile pe el. Mă uit după neveste și fete. Nu se vede nici una. Ce să fie? doară sunt dușe și ele la lucrul câmpului? Așa trebuie să fie că dacă nu apoi ar ieși barem una la drum să-și vadă de copii.

Dela o vreme pornind mai departe prin sat, iată aud lăuți și trîmbițe. Merg într'acolo de unde venea sunetul și iată ajung la o casă mare. Era zidită din peatră, avea o mulțime de ferești. Un duchian mare cu o ușă și mai mare. În duchian tot stelaje. Pe stelaje mulțime de sticle pline cu lapte (gândeam eu). Alte sticle cu nește prav roșu. Ei

ciunile răutăcioase provenite dela ai săi, cei necredincioși, sau dela străini plini de viclenie. Voiu însă câteva pilde.

În comuna M. a fost un notar încărunit în slujba, satului petrecând cu poporul în cea mai bună înțelegere.

S'a întâmplat, că prin ploile cele multe — de pe vremea aceia — a cuprins apa pământurile domnești. Ca să scape sămănăturile de peire, domnia a făcut răzoare, pe cari apoi s'a scurs apa pe sămănăturile sătenilor.

Notarășul văzând paguba ce se face poporului, a trimis servitorii comunali, ca să oprească pe mai departe de a bui apa pe hotarul satului.

Domnia a dat de veste — poate chiar dela atare sătean — despre porunca dată de notar.

Din aceasta pricină și adăugându-se la aceasta apoi și împrejurarea, că notarul nici când n'a stat în serviciul domniei cu însărcinarea poporului — s'a pornit vrăș nășia între domnie și notar.

Și prin cine l-a bătut doamnia pe acest slujbaș credincios?!

Poporul s'a pus în slujba domnilor spre a-i amări zilele bătrânețelor!

Vină în dirigătorie nu i-au aflat deși multă trudă și-au pus domniile dela varmeghie pe o strună cu domnia — însă prin fel de fel de scornituri și minciuni răutăcioase puse în adins la cale, au ațâțat poporul, ca și azi și mâne în diferite moduri să-l șicaneze, să-l năcăjască.

Văzând bietul om bătrân necredința poporului, ba între contrarii lui aflându-se și unul, pe care l-a scăpat de temniță, amărit în suflet, a cerut penziunea, — ceea ce grabnic i-s'a dat.

În scurt timp a urmat urcarea speșelor comunali în mod prea simțitor! A început a se trezi poporul, cum de păcălit a rămas, și că ce lucru de ocară a făcut prin ușorința minții lui.

Atunci a apărut înaintea lui credința slujbașului huiduit și batjocorit, și nu încetău de a preamării omenia lui.

Dar a fost prea târzie aceasta căință; iară pentru acel dirigător preamăriile, au fost de prea puțin folos, pentru că, puțină mângăiere poate avea bolnavul, căruia din răsburare și din ușorința minții i-ai dat în cap, și apoi îi trimiți leacuri să-și vindece rana ce i-ai cășunat-o!

În comuna C. au ajuns aleși deodată doi preoți tineri.

Trăiau în înțelegere bună și erau cuprinși de dorul, ca să aducă la rând bun biserica și școlile din sat, deoarece înaintășii lor, din pricina luptei urite ce o aveau între ei, n'au avut vreme, ca să orânduiască spre a nu fi de batjocura satului aceste sfinte așezăminte.

POIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Din șezătoare.

Pilde de Silvia Vidu.

E iarnă și frig. Focul arde în vatră și eu stau ghemuită și tremur. Vezi că nu numai în natură a venit iarna, ci și la mine. Că mai 99 de zile și împlinesc suta de ani. Mâțul șede și el scriburând, par'că a uitat și el să toarcă, ca fetele noastre. Abia dacă noi babele ne mai gândim la furcă și la timpul când ne îmbrăcăm cu mâinile noastre toată casa.

Stam zic scriburind și așteptam pe moșul meu să vină acasă. Dela o vreme iacă vine și el, dar cam posomorît. Se așează lângă vatră și face. Eu ca toate babele, încep al întrebă mai de una mai de alta. Apoi îmi mai caut de frig, și mai pun lemne pe foc. Dela o vreme se mai desghiață și limba moșului și începe a-mi povesti, că noi românii ne zidiserăm o casă și o botzaserăm cauza națională. Acolo apoi am îngământit toate comorile noastre. Dragostea de neam, înaintarea poporului, binele comun al românilor și așa mai departe, tot ce aveam mai de preț. Acuma moșul venea de-acolo și eră trist că toate Acuietoriile erau stricate. Din toate comorile lipsea mult. Unul a luat din una, altul din alta risipindu-le în vânt. Cei cu inimă, caută după un meșter care să tocmească zăvoarele ca să nu se mai poată face risipa comorilor. Eu tristă umblu prin casă și mai caut să fac rând, că acuș vin fetele și feciorii la șezătoare.

Iată și încep a se aduna. Fetele care cu furca,

gândesc: acolo or fi roșele de ouă. În duchlan și pe afară plin de fete, neveste și babe. La jidovul în casă plin de goști. Între goști veselie mare. Erau la masă și mâncau. Ei dar ce mai mănâcări. Nu păsulă și crumpi și mălai cum mănăcăm noi românii, ci tot fripturi și plăcinte ca la împăratul. Ei dar vreau să văd ce oare ce fac muierile pe acolo și ce târguesc. Cum de merg după lapte că o vacuță are fieceare și de n'o avea apoi are vecinul. Eu cu gândul călător flămânzisesem și voiam să mi iau lapte. Hai în duchlan. Cer lapte. Jidovul se pune pe ris. Ce lapte babă? Poate eu cu lapte îmi fac de lucru? Albele babă nu lapte. Aci numai albele se vând. Ies afară că eram cam năcăjită de rușine că vezi tu: babă bătrână și să nu știți nici atâta că din lapte nu se fac curți. Mă uit la mueri, adevărat toate sunt vărute. Fața la ele ca laptele, și rumenite de credeai că e sânge. Mă uit la haine. Acelea bat toate colorile numai alb nu vezi pe ele. Mâinile, grumazul și pe după urechi erau negre că acolo nu s'o ajuns farba.

Întreb pe o fată: dragă nepoată e de mult jidovul la voi în sat? Ba mătușă abia e de un an. Apoi zic eu: cum de s'a îmbogățit așa tare, ori a fost bogat când a venit la voi? Doamne ferește zice fata, a venit la noi numai cu ce eră pe el. Dar poate nu vezi că satul nostru e mare. Pot trăi și trei ca el.

În astea cum sunt bătrână și nu văd bine mi se acață haina de un cuiu și se rupe. Rog pe o nevestă să mi dea un ac și ață s'o cos. Ea zice: poate eu aceea grije am. În toată casa nu am un ac. Du-te și-ți cumpără, că am auzit dela buna că este un duchian la noi în sat și acolo capeți

Di N. T. Popp spune că prin proiect țăranilor nu li-se face nici o ușurare, iar libertatea proprietarilor este sugrumată. Oratorul insistă mai cu seamă asupra chestiei izlaurilor; nu admite soluția propusă de guvern, care îngreulează finanțele statului. D sa propune ca proprietarii să fie obligați a rezerva a opta parte din moșie ca pământ de odihnă și pășune.

Proprietarii și arendașii au fost acuzați pe nedrept că exploatează pe țărani. Cel mai mare proprietar rural e statul și instituțiile publice. D sa a depus încă din 1886 un proiect din inițiativă parlamentară în sensul că moșiile statului să nu mai fie arendate la străini și să se fixeze un maxim de învoielii. Legea s'a respins însă, între alții a fost contra ei și dl Marghiloman.

Oratorul combate dijma la tarla și comisiunile regionale. Spune că legea nu va fi bine primită de țărani și va crea nemulțumiri între aceștia și proprietari.

Oratorul arată pe larg inconvenientele comisiunilor regionale.

Legea e făcută de oameni cari nu cunosc raporturile între proprietari și țărani.

Ședința se suspendă.

La redeschidere.

Di Popp revine asupra dezavantajilor pe cari le oferă imăsurile permanente. În momente solemne ca acesta, toate cugetările trebuie să conlucreze ca legile să fie bune.

Tirania politică însă și disciplina de partid rău înțeleasă oprește exprimarea tuturor părerilor.

Di C. Cernescu. Suntem într'un ceas mare și greu al timpurilor noastre. Acum trezeci de ani de aci din cameră, un glas autorizat spunea că trebuie să facem totul ca să intrăm în rândurile statelor civilizate, ridicând pătura de jos, țăranimea. De atunci n'au lipsit fapte și îndemnuri ca să facem ceva. Iar cataclismul de astă primăvară, ne-a arătat că sau facem ceva, sau pierim. Di P. P. Carp, șeful partidului conservator spunea că cu țăranime săracă și întunecată, cel dintâiu conchistator ne-ar desnaționalisa în 10 până în 15 ani. Și avea dreptate.

Chestiunea agrară are nu numai o însemnătate economică și socială, ci și una etnică. (Aplauze).

Neamul nostru e compus din 82 la sută plugari; deci când n'avem decât pământ și munca țăranului, să le facem să conviețuiască. Cu cât vom așeza mai bine acești doi factori, cu atât țara va propăși mai bine.

vastă și iară întreabă că nu vrea, nu, păsula să fiarbă? Nevasta strigă, că ba, dragă bărbate simt că se desfac făcăturile și că de acuma o să fiarbă păsua, numai nu te necăji așa rău că mi greu să te văd supărat. Lasă, grija mea de acuma de ea. Ferbe ea de acum. Dar bărbatul mai trage una bună și amenință păsula din oală că vai de ea de o mai găsește nefeartă. Vedeți că toate au leac. Ce or fi făcut oamenii din satul acela nu știu că eră târziu și trebuia să plec acasă să nu găsească moșul meu ușa încuiată că apoi se putea să caute și el leac pentru ușa.

Acuma dragii mătușei vă duceți acasă că e târziu. Iacă fetele or gătat torsul și moșul doarme șezând pe scaun. Vă mai povestesc altă dată că sunt multe minuni în lume de văzut și de auzit.

Lugoj, 14 Novembrie 1907.

H A Z.

Deosebirea.

Niță: Mamă! Știi ce deosebire e între tata și o găină?

Mama: Da de unde să știi!

Niță: Tata are numai un ochiu de găină, dar găinile au doi.

Organismul nostru de stat n'a avut până acuma o bază solidă. Un abis desparte clasele noastre de sus și pe cele de jos. Intre noi și țărani e adâncul unei prăpastii: nu sunt trepte, nu le-a pus nimeni! (Aplauze).

Oratorul face o comparație între viața plină de plăceri a bogatului și viața țăranului, lipsit de toate cele necesare.

În ce privește hrana, d-rul Proca ne spune că țăranul e subalimentat, nu se hrănește îndestul. Apoi este ros de pelagră și de alte boale.

Starea aceasta nu mai poate continua. Trebuie să creăm o clasă mijlocie, care ridicându-se din țăranime, să alcătuiască legătura între ea și clasele de sus. Trebuie să spulberăm ultimele resturi ale vieții medievale.

Pentru proprietatea mare s'au făcut instituții de credit, fără preocupare de țăranime. În schimb, marea proprietate a căutat să lase toată greutatea producției pe spatele țăranilor.

Amândoi acești factori, pământ și muncă, trebuie modificați, dacă vrem să ajungem la armonie.

S'a spus că țăranii trebuie să facă cultură intensivă, dar pentru asta le ar trebui pământ, capital și deșeururi. Și dacă țăranului i-ar ajunge cultura intensivă pentru îndestularea nevoilor, cu ce ar mai munci proprietarul mare latifundiile sale?

Proprietatea mare la noi va trebui să-și piardă caracterul latifundiar, ci va trebui să fie exploatată în înțelesul european al cuvântului.

Țăranul nostru muncește mai mult decât cel austriac, vre o 2 jum. hectare de cap de locuitor. Dar munca aceasta nu e destul de plătită, salariul nu e îndestulător. Și totuși țăranul nu emigrează, fiindcă nu e înarmat cu cunoștințele necesare. S'ar putea întâmpla emigrări, — ci abandonări de țară ca în Irlanda. Dacă populația s'ar rarifica, ar suferi marea proprietate, căci ar scădea renta pământului.

Oratorul demonstrează că statul are dreptul de a împiedeca uzura, în materie de muncă agricolă. Dacă statul intervine și regulează munca orășenească, de ce nu ar interveni în relațiunile între proprietari și țăran?

Un venerabil orator liberal a spus că țăranii nu vor primi această lege. Eu cred dimpotrivă, că o vor primi cu cea mai mare bucurie. Crearea izlaurilor va permite țăranului să trateze cu proprietarul dela egal la egal.

Oratorul arată apoi avantajile suprimării muncii la tarla, căci interesele respective nu vor mai fi potrivnice.

Legea va fi binefăcătoare: va împiedeca pe unii să câștige prea mult, — în dauna siguranței acestui stat.

S'a mai zis că legea nu ar fi aplicabilă. O anumită presă se ocupă cu un sistem de fraudă a legii. Eu cred că patriotismul proprietarilor îi va împiedeca să săvârșească asemenea fraude. Pe două clase deșteptate, una de prea multă sărăcie, alta de cataclismul trecut, se va așeza temelie viitoare a țării.

Am fost acuzați că facem, guvern și majoritate, socialism.

Vă asigurăm că nu facem, nici pe știute nici pe neștiute, socialism.

Oratorul citează mai multe pasagii din scrierile dlui C. Sterea, în ce privește proprietatea și naționalitatea și dovedește că nu poate fi vorba de socialism și colectivism la tinerimea liberală.

Plugul și tunul sunt uneltele pe cari se reazimă țara noastră: plugul pentru bogăția noastră, tunul pentru mândria noastră. Să lucrăm astfel, cu atâta înțelepciune și patriotism, pentru ca nici odată tunul să nu se mai îndrepte împotriva plugului! (Aplauze).

Ședința se ridică, la orele 6 jum.

Di C. Dissescu a vorbit Luni seară la universitate în fața studenților facultății juridice despre »marea și mica proprietate«, stabilind cu un bogat bagaj de considerațiuni economice și sociale că dreptul de proprietate e și o funcțiune socială, enumerând și datorile marilor proprietari.

Di Dissescu a stărut mult asupra utilității sociale care consacră și de multe ori modifică exercițiul dreptului de proprietate, conchizând la necesitatea de a schimba chiar ordinea legală, atunci când necesitățile sociale o cer.

Convenție. Marți dimineața la orele 10 s'a întrunit la dl Emil Costinescu dnii Vintilă Brătianu, G. Assan, Burghilea și Morandini, membri comisiunii pentru negocierea convenției comerciale cu Austro-Ungaria.

S'a discutat asupra maximului concesiunilor ce se vor putea acorda Austro-Ungariei, precum și asupra maximului pretențiunilor României.

Comisiunea se va întruni în fiecare zi sub prezidenția dlui Emil Costinescu până la vacanțele de Crăciun, când membri ei vor pleca la Viena spre a începe negocierile.

Lefurile învățătorilor se vor mări dela 85 de lei, la 90, iar ale institutorilor dela 160 la 200 dela 200 la 225

Totodată se vor mări și grădițiile: în loc de 10 la sută, 20, 30 și 40, va fi 15 la sută, 30, 45 și 60.

Confirmare. Dnii C. Dumitrescu Iași și dr. Bogdan au fost confirmați în posturile de rectori, în cari fuseseră aleși, cel dintâiu la universitatea din București și al doilea la universitatea din Iași.

Raportul delegaților la proiectul de lege al învoielilor. Di Al. Djuvara a însoțit proiectul de lege ieșit din com. delegaților cu un raport de o însemnătate deosebită prin adâncimea științei și înălțimea ideilor.

Constată lipsa de armonie și solidaritatea între clasele sociale, menite într'un organism social sănătos a contribui la propășirea țării.

Îmbunătățirea stării țăranilor e neapărat trebuitoare, deși e nevoie de timp și muncă încordată; dar înlăturarea alcătuirilor nedrepte și apăsătoare, nu mai poate aștepta. Trebuie date țăranilor instrumentele de muncă și pus în stare a trata ca persoane libere cu proprietarii și arendașii. Izlaurile trebuie înființate. Arată cum se vor înființa ele, precum și pășunatul.

Arată ce măsuri s'au luat spre a pune capăt camelii ascunse sub nume de rușfaturi și de învoeli mixte, precum și măsurătorilor cu două prăjini.

Pentru aplicarea legii s'au creat organe nouă, ale căror căderi s'au hotărât și îngădit în amănunt. Pomenește măsurile pentru ca arenda sau dijma ce dă țăranul, precum și munca lui, să se hotărească omeneste și pe dreptate.

Villorul statului cere nu numai proprietari mari, dar și o țăranime în stare bună, care să nu fie periodic împinsă afară din calea legilor.

Di Al. Djuvara dă tabele comparative cu privire la întinderea proprietății mari, a celei mijlocii și a celei mici.

Sinuciderea lui Panița. Luni la orele 5 d. a. dnii Romulus Voinescu, inspectorul șef al siguranței, Villy Georgescu, sub-șeful siguranței, dr. N. Minovici, medic legist și comisar Niculescu din București, au fost la institutul medico-legal pentru a examina rămășițele pământești ale aceluia, pe care unele gazete țin cu orice preț să l facă Panița. S'a făcut comparație între cadavru și mai multe fotografii ale asasinului lui

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgulul să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Sarafoff și rezultatul a fost că toți cei de față au găsit că răposatul seamănă cu: popa Gapon, scrie »Voința«.

O telegramă venită Marți noaptea la orele 12, dlui Romulus Voinescu, inspector șef al siguranței, din partea dlui Kutzoff, prefectul poliției din Sofia, conține desmintirea oficială a tuturor născocirilor bolnave ce umple de câteva zile o anumită presă.

Iată conținutul telegramei:

»Teodor Panița s'a născut la 1879 în comuna Rahova. El are ochii cenușii, părul blond, fața blondă, fața prelungă, mustața blondă, talle mijlocie, barba mică rasă și o cicatrice pe frunte«.

Este de observat că dl Kutzoff spune că părul lui Panița este blond »ca bumbacul«, adică deschis de tot, pe câtă vreme acela a cadavrului dela morgă este castaniu, aproape negru. S'a constatat că părul sinucigașului nu e cănit. De asemenea ochii arestatului dela Vidra sunt verzi, nu cenușii, iar fața mai mult rotundă. El pare mai în etate de 28 ani.

Lucruri bune în Caransebeș.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

În educația tineretului se află singura mântuire.

Profesori precum și dascăli, cari cu mână largă vor sămăna ideile nobile și vor aprinde în sufletele tinere focul sfânt al virtuților, acești scumpi fii ai națiunii vor fi în mod mijlocitor salvatorii bisericii și ai poporului nostru.

E vorbă numai și numai de o creștere bine îngrijită, de o educație națională, o educație românească.

Se zice că: trecutul unui neam e oglinda viitorului lui. Sfânt și adevărat.

Principiul național în educațiune se împărtășește astăzi la toate neamurile conștiente de menirea lor de o mare atențiune, de o bună îngrijire. El se înțelege așa: că profesorul reflectează razele trecutului și ale culturii naționale, iar razele acestea, ca razele unui soare b'ând, proiectate în inima elevilor produc în ei căldură și dragoste pentru tot ce e nobil și sfânt național.

O pildă clasică: Festivitatea elevilor din internatul pedagogic din Caransebeș, dată Sâmbătă 1 (14) Decembrie, în memoria marelui arhier. u Andreiu Șaguna.

De când cu venirea noului prof dr. N. Regman par'că bate un vântuleț de primăvară, înviorător și deșteptător de suflete. Se simte o mișcare înspre bine. Noul prof. știe să toarne vieță nouă și puternică în sufletele atinse de rugina păcatului, dar mai ales în sufletele tinerilor elevi.

Abia sosit în mijlocul nostru, aranjază cu elevii internatului serata festivă în memoria celui mai mare și sfânt bărbat al românilor, un lucru ce nu s'a mai pomenit la noi.

Din cuvântul de deschidere rostit de dl prof. dr. N. Regman, adevăratul crescător al dascălilor de mână se evidențiază ce este profesorul adevărat, înțelegător de chemarea sa, într'o sărbătoare, pentru care biserica și opinia publică încurcate în năcăzurile actuale n'are vreme să se sporească mai mult, și să-și înviorizeze sufletul în roua ce se cerne din reîmprospătarea cu pietate a bărbatului mare, pe care-l slăvesc faptele sale curate, aduse jertfă la altarul bisericii și a neamului nostru.

Sunt de mare însemnătate astfel de sărbări, cari deschid priveliști senine în viața noastră socială. Și tot atât de importante sunt manifestările acelor oameni, cari încălzii de idei și gânduri nobile, desprind și propovăduesc aspirații înalte în scopul înălțării progresului pe toate liniile.

Cumcă profesorul Regman își înțelege cu adevărat chemarea sa să vede și din împrejurarea că nu se mărginește în activitatea sa numai la școală, ci lărgându-și cercul de muncă caută să deștepte și cultive și în publicul mare de aici idei nobile și gânduri sănătoase, să trezească dor de muncă și înaintare.

Fără să facă mare zarvă, reclamă și vorbă de clacă a pus la cale un șir de conferințe, la cari vor lua parte toți oamenii de bine. Șirul l-a deschis inițiatorul adică dl dr. N. Regman, Duminică după amiază, în sala reuniunii de cântări. Sala era plină, publicul setos de a auzi ceva mai

ales. În fruntea publicului se afla P. C. Sa, dl dr. Bădescu, cu alți onorațori dela consistor, cecece a făcut o foarte bună impresie asupra publicului.

Conferențiarul a vorbit cu multă vervă și priecere despre foloasele psihologiei. După ce arată ce este psihologia și ce urmărește ea, vorbește despre folosul ce ni-l îmbie cunoașterea legilor sufletului. Ne dovedește cât de nepriceput este omul acela care caută să strivească cultura unui popor și să o înlocuiască cu cultura unui alt popor străin.

Acela desigur nu cunoaște legile sufletului. Căci cultura adevărată trebuie să răsară din sufletul poporului, și sufletul acesta nu se poate înlocui cu un altul. Iar sufletul poporului — temelul culturii adevărate are două forme de manifestare: una ideală: *legea și limba și una materială: moșia.*

Legătura cu poporul nu trebuie ruptă nici când, căci el este îndrumătorul nostru a tuturor; el ne păzește de rătăcire și de vremuri de nesiguranță, conferențiarul ne îndreaptă ochii în trecut și ne dovedește limpede că de câte ori ne-am depărtat de popor, de atâtea ori am rătăcit în pustiu. Numai cultura, cultura întemeiată în sufletul neamului ne poate duce înainte!

Vorbitorul a fost viu aplaudat și felicitat din toate părțile.

Lucrurile acestea ne îmbucură, precum va îmbucură pe toți oamenii de bine, în care mai este drojdie de viață adevărată, și în ale căror piepturi mai bate conștiința o inimă încălzită de nădejdi mai înalte în vederea binelui românesc.

Nu putem decât să felicităm pe dl N. Regman, tânăr atât de harnic și însuflețit pentru tot ce este bun frumos și folositor.

Ianca.

Din străinătate.

Grațierea lui Ioris. Este cunoscută afacerea supusului belgian Ioris, care acum vre-un an în urmă fusese condamnat la moarte. În Belgia și în Bruxela se făcuseră pe timpul acela mari manifestații, cerându-se intervenirea guvernului belgian în favoarea lui Ioris. Acum în sfârșit o telegramă anunță că Sultanul a grațiat pe Ioris, care a părăsit imediat Constantinopolul, pentru a se întoarce în patria sa.

Telegrama octobriștilor către Țar. Partidul octobriștilor din дума a adresat Țarului o telegramă, prin care îl roagă pe el să intervină în interesul dreptății ca să se sălășluiască dragostea creștinească în acțiunile tuturor. Telegrama asta dovedește că reacțiunea și volnicile încep să crească iarăși în Rusia.

Nedumerirea obștei...

»Gazeta« dela 13/26 c. ocupându-se de articolul »Luptei«, înregistrat și de noi în numărul de ieri al »Tribunei«, între altele scrie următoarele:

»E cam surprinzător, că, după aproape doi ani dela înființarea numelui club în a doua ediție, în niște momente atât de însemnate în viața de stat și în viața noastră națională, acest club, sau deptații români din acest club nu găsesc alt mijloc mai potrivit de a lămuri opinia publică a românilor, ba să zicem a naționalităților, decât prin publicarea unor astfel de articoli, pentru cari nu ia răspunderea pe față nimeni din cei, pe cari îi privește.

»Numai de curând ne-am exprimat părerea de rău, că noi aflăm despre clubul naționalist și tot ce privește intențiunile și hotărârile sale numai de prin comunicatele foilor maghiare, foarte dubioase încât privește autenticitatea lor. Metoda aceasta pare stranie, ba poate fi chiar fatală dacă am presupune că ea poate să derive și din lipsa de organizație strânsă și de înțelegere deplină în sânul clubului naționalist.

Iar după ce spune ca articolul dlui A. V.

(Aurel Vlad) n'a dumerit pe nimeni, urmează:

»Publicul nostru n'a așteptat dela deputații naționaliști să aducă vr'o pagubă intereselor naționale, ci să le ajute și să câștige teren în favorul lor, fie și numai de o palmă. N'a așteptat ca să declare războiu »Ausgleich« ului (pactului economic), ci poate ar fi așteptat și cu drept cuvânt dela clubul naționalist, ori cel puțin dela cei 15 deputați români din acest club, să se folosească de ocaziune și să sprijinească campania contra guvernului, nu pentru răsturnarea acestuia nici pentru răsturnarea legii c'un paragraf al pactului, ci pentru a constrânge cabinetul Wekerle să nu se mărginească numai la convorbiri »incidentale« academice, prin culoarele camerelor, cu deputații naționaliști, — vezi Doamne, pentru a crea o situație mai normală între majoritate și opoziția naționalistă — ci să le vină cu propuneri, despre cari să se poată vorbi serios, cel puțin într'un anumit caz.

»S'a scris mult prin cutare ziare, că Wekerle le-ar fi propus naționaliștilor ca preț al unei împăciuirii, suprimarea tuturor proceselor politice intenționate naționalităților. Ei bine, nu s'ar fi putut dobândi măcar atâta, dacă clubul naționalist s'ar fi decis la tactica de a constrânge guvernul să i facă măcar atâta concesie?

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Decembrie n. 1907.

— Știre personală. P. C. Sa părintele arhimandrit Vasile Mangra, vicarul Orăziei-Marț, petrece de ieri în Arad.

— Sute de milioane pentru unguri. Dl ministru de agricultură Darányi are multă dragoste pentru țărani. El pregătește mai multe proiecte pentru irigații (pentru stropirea câmpiilor cu apă) în valoare de 190 de milioane. Deasemenea va prezinta proiecte pentru încurajarea culturii vitelor, și a pescăriei. În sfârșit se vor face mari parcelări și colonizări, plasându-se suma de 100 de milioane. Va să zică se vor cheltui sute de milioane din pungile noastre ale tuturor, pentru a îngrășa și sporii — pe unguri. E sigur că nici un român nu va trage foloase din aceste milioane ce se vor risipi cu belșug pentru întărirea neamului unguresc în Ungaria.

— Dureros! Am arătat, nu de mult, durerea ce simțim văzând, că o mână de români cărturari ce se află în America, în loc să trăiască în bună înțelegere, pe lângă că se află împărțiți în două tabere, în jurul celor două foi, apoi se ceartă ca niște sălbatici.

Parcă era vorba, nu de mult, să se împăce și s'ar fi găsit și mijlocul de împăcare? De ce s'au încăierat iară? Cărturarii d'acolo nu știu să-și calce pe inimă și să dea mângâiere nenorociților siliți să trăiască departe de căminul părintesc, iar nu să prezinte scene desgustătoare de dușmănie între frați.

— Pedepsiți. La tribunalul din Oradea-mare s'a pertractat procesul a 29 țărani români din cercul electoral Ugra, învinuiți că la alegerea de deputat au bătut pe niște evrei, cari umblau să i ducă în tabăra maghiară. Dintre acuzați au fost pedepsiți: George Botoș la un an temniță, Teodor Negreu la 9 luni, Ioan Noaghiu la 9 luni și Teodor Noaghiu la 6 luni temniță. Condamnații au să plătească spesele de proces în suma de 2000 coroane. S'a dat apel contra osândeii aspre. În curând vor fi chemați la pertractare încă 12 țărani români.

— Dela consistor. Azi senatul școlar al consistorului aradan a ținut obișnuita ședință sub prezidenția P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp, fiind de față referentul dr. G. Ciuhandu, secretarul V. Goldiș, și asesorii Tr. Vășan, Russu-Șirianu și Iosif Moldovan.

Am plecat pe apă lată,
Turburoasă, volburată,
Turbure și mișcătoare
Te doboare din picioare,
Te duci și te arunci în pat
Tot ținându-te de cap.
Apă verde 'n vânăție
Mi-a mâncat inima mie,
Cum se mănă pîta bună
Că am mers pe tine o lună
O lună și două zile
Până am ieșit din fire.
Foaie verde de bujor
Mâncate-ar focu vapor,
Cum aş trece apa 'n zbor;
Să nu mă mai duc pe tine
Să rupi inima din mine.
Frunzuliță măr frumos
Am fost tare sănătos,
Dar de când călătoresc
Din zi în zi mă pălesc,
Și 'ntr'una puterea 'mi pere
De jelea patriei mele.
Când de-acasă am plecat
Pe cei scumpi eu i-am lăsat:
Copiii mei mititei
Doamne drag mi-a fost de ei,
Văzând adică și eu
Că pleacă lumea mereu
Puse-i gând să plec și eu,
Fără ca să socotesc
Și de rău să mă păzesc
Cu Nana m'am sărutat
Și din gură-am cuvântat:
Iartă-mă tu, draga mea
Poate nu ni-om mai vedea
Ști-va bunul Dumnezeu
Mai vede-voi satu meu.
De când aici am venit
Clopote n'am auzit,
Nici pe popa să slujască
De când am plecat de acasă.
Dulce i satu și plăcut
Și țara unde-am crescut
Doamne, dă-mi un ajutor
Ca pe aicia să nu mor
Vai, dorii mei copii
Și dorita mea soție,
Dulce de căsătorie,
Vă rugați la Precista
Cât e ziua și noaptea
Să mai vin în țara mea.
Frunză verde de bujor
Cine n'au fost pe vapor
Acela nu știe de dor
Cine n'au trecut marea
Nu știe ce i boala grea;
Treptele dela vapor
Mi-au rupt inima de dor
Apa mare puturoasă
Ne-a pus betesug în oasă.
Să ferească Dumnezeu
Chiar și pe dușmanul meu.
De câte am pățit eu.
Frunză verde busuioc
Arderea-i Bremă în foc,
Tu pe mulți aduci la tine
Și-l depărți în țări străine.
Frunză verde foaie lată
Iartă mamă, iartă tată,
Că destul ni-ați învățat
Și tot nu v'am ascultat,
De noi v'am fi ascultat
De-atâta rău n'am fi dat.

Comune vrednice de laudă.

— Jertfiți pentru școală! —

Comitetul și sinodul parohial din comuna *Almaș* (protopopiatul Buteni) în ședința ținută la 2/15 Decembrie cu toate voturile afară de două au întregit salarele pentru ambii învățători la câte 1000 cor., care sumă s'a și votat în preliminar pe anul 1908.

Comuna *Sinersig* în ședința sinodului parohial ținută la 9 Decembrie a ridicat salariul învățătoarei Octavia Pirtea dela 700 cor. la 1240 cor. amăsurat legii. Dacă comuna aceasta constatătoare din 120 familii

s'a învoit la o așa mare jertfă pentru a-și apăra școala strămoșească, credem că nu va fi altă comună care să nu primească urcarea salariului, dacă vor fi la locul lor conducătorii.

În urma articolului de lege XXVII din a. 1907 referitor la relațiunile de drept ale școalelor populare elementare nesusținute de stat și despre competențele învățătorilor comunali și confesionali, — autoritățile mai înalte confesionale au cercat comunele bisericesti a se declara, că pot mai departe susține școalele fără de — sau cu ajutorul de stat.

Comuna bisericescă *Bocșa-română* încă s'a pronunțat în această cauză. Spre lauda și cinstea ei, — cu toată situațiunea nefavorabilă materială — atât comitetul parohial în ședința s'a ținută în 8/21 l. c., cât și sinodul parohial convocat pe a doua zi pe *Duminecă*, cu *unanimitate a hotărât a susține și mai departe școala confesională cu doi învățători din mijloacele sale proprii*. Iubirea și alipirea către școală și biserică i-a îndemnat pe bocșeni a pune cu toții umăr la umăr și a salva cât se mai poate din drepturile ce le mai au confesiunile în cauze școlare.

Bine ar fi, dacă și alte comune bisericesti — având în vedere adevăratele interese bisericesti și școlare — ar lua exemplul dela comuna *Bocșa-română*. În fața primejdiei dator este tot românul a lăsa la o parte certele și desbinările — cari, durere la noi românii au luat proporțiuni înfricoșate — căci ajutorul din afară nu-l putem aștepta dela nimeni, ci numai dela noi înșine.

Ajută-ți însuși și atunci și Dzeu îți va ajuta.

Călătorul.

Ultime informațiuni.

Conjurația dela Belgrad.
Belgrad, 24 Decembrie. Poliția de aici a descoperit o conjurație, împotriva dinastiei lui *Petru Karageorgevici*.

În fruntea acestei conjurațiuni, stă studentul *Dușan Iovanovici*, care, împreună cu încă vre-o alți opt tovarăși, aveau de gând să arunce asupra palatului regal mai multe bombe, tocmai în momentul, când regele *Petru* s'ar fi aflat la masă cu copiii săi, de sărbătorile *Crăciunului*.

Conjurații au fost arestați. S'a pornit o cercetare severă împotriva lor. Din documentele găsite la dânsii, s'a putut vedea că în această conjurație ar fi implicați și mai mulți ofițeri din *Belgrad*.

Concert, petreceri.

Invitare la *petrecerea convenirei sociale* ce se ținea la 9 Ianuar 1908 st. n. în *Șoimuș*. Prețul intrării 1 coroană de persoană. Venitul curat e destinat pentru scopul filantropic și anume: $\frac{1}{4}$ bisericii române din loc ca fond pentru o sală de conveniri sociale. $\frac{1}{2}$ parte *Tovărășiei* ocazionale de teatru din *Șoimuș* și $\frac{1}{4}$ parte societății p. fondul de teatru român în *Brașov*. Inceputul la 3 ore p. m. precis.

Astfel de conveniri sociale se vor ținea în mod succesiv în comunele: *Șoimuș*, *Ragla*, *Budacu*, *Ardan*, *Friș*, *Sebeș*, *Rușteor*, *Gledin*, *Monor*, *Șient*, *Șieu*, *Posmuș*, *Pintic*, *Sântioana*, *Bârla*, *Nușfalău*, *Șirlinc*, *Bileag*, *Neș*, *Șomotelnic* și *Buduș*.

Oferte benevole se vor adresa dlui secretar general *Ioan Beciu*, și se vor cuita pe calea ziariștică.

Programul acestei serii de petreceri este foarte bogat. Repertoriul cuprinde piesele cele mai a-greate ale teatrului nostru. El va mai cuprinde și puncte cinematografice, concerte vocale și gramfonice, consfătuiri practice, prelegeri populare, jocuri sociale și dansuri.

Tinerimea română din *Șiria* și jur invită cu toată stima la concertul împreună cu dans cu concursul tinerimei studioase din *Arad* ce-l va aranja, la Decembrie 1907 (a doua zi de *Crăciun*) în sala națională din loc. Inceputul seara la 7 și jum. ore.

Programa: »O ce veste« (colindă). 1. »Muzicanții dela Praga« (cor). 2. O. Goga: »Cântece« poezie decl. de *Gavril Mihuța*. 3. *Flechtenmacher-Popoviciu*: »Pribeagul« (cor). 4. »Învățătura și foloasele ei« disertație de *Petru Ciongrad*. 5. *Chiriac*: »Morarul« (cor). 6. Th. D. *Speranță*: »Jidanul în rai« poezie decl. de *Ludovic N. Cioban*. 7. G. *Dima*: »Vivandiera« (cor).

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Influența industriilor asupra sănătății lucrătorilor*, studiu de *higiene socială* de dr. *Ecaterina Arbore*. Broșură în 16 de 21 pag. scrisă în stil popular pentru luminarea și foloșința lucrătorilor și tuturor celor ocupați în industrie. Prețul 30 bani. Pentru comenzi a se adresa la editura revistei »Viitorul Social« Iași str. Sf. Teodor 31.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 26 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26.42—26.44
Secară pe Apr.	24.14—24.16
Ovăș pe Apr.	16.84—16.86
Cucuruz pe Mai 1908	14.66—14.68

INCHEEREA la 4 ORE:

Grâu pe Apr.	26.50—26.52
Secară pe Apr.	24.22—24.24
Ovăș pe Apr.	16.90—16.92
Cucuruz pe Mai 1908	14.68—14.70

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:
Grâu

De Tisa — — —	24 K. 70—26 K. 30 fit.
Din comitatul Aibel — — —	25 » — — 26 » — »
De Pesta — — —	24 » 85—26 » — »
Bănățenesc — — —	24 » 90—25 » 70 »
De Bacica — — —	25 » 05—25 » 85 »
Săcară — — —	23 » 80—24 » — »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 90—16 » 10 »
Ovăș » » I — — —	17 » 05—17 » 40 »
» » » II — — —	16 » 55—16 » 85 »
Cucuruz vechiu — — —	— » — — — » — »
» nou — — —	14 » 10—14 » 20 »

Poșta Redacției.

Ioșif Mornăilă, *Nadab*. Urît ceea ce a făcut »măștihoala«, dar astfel de lucruri nu se pun la foaie.

Florica Simțion, *Bistrița*. Publicăm cu plăcere colinde, dar să ni-se trimită scrise numai pe o pagină.

Ioan Suciu, *Nădlac*. Inștiințări de acestea trebuie a se face la autoritățile comunale și la jandarmi.

Ioan Moroica, *Bobda*. Congresul socialiștilor români se ține în 5 și 6 Ianuarie st. n. adecă înainte de *Crăciunul* nostru, așa că pe *Crăciun* fiecare delegat poate să se reîntoarcă acasă.

Poșta Administrației.

Nicolae Lup, *Szász-Buda*. Am primit 2 cor. abonament pe II sem. 1907.

Ilie Cojocar, *Rosia*. Am primit 5 cor. abonament până 1/IV 1908.

Teodor Ardelean, *Gaișă*. Adresează-te pentru »Zăvodul« la dl *Vasile Podoabă*, *Cluj* (*Kolozsvár*).

G. *Toader*, *Marișel*. Am primit 23 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Nicolae Sêrb, *Cuvin*. Am primit 6 cor. în abonament până la 1 Iulie 1908.

Toader Brădean, *Cuvin*. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

George Bradin lui *Vasile*, *Cuvin*. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Abonament nou!

la „Zăvodul“ foaie glumeață ce apare în Cluj.

Primind sfatul mai multor amici și binevoitori, am hotărât să reducem în mod însemnat prețul de abonare la »Zăvodul« cu 1 Ianuarie 1908 st. v. ca să poată ajunge și cel mai siriman român la un păzitor credincios de casă și anume: Pe o lună 40 fileri, pe 3 luni 1 coroană 50 fl. pe 6 luni 3 coroane, pe un an 5 coroane.

Un număr singuratic 10 fileri.

»Zăvodul« va apărea în 15 și 30 a fiecărei luni în format de până acum dela 8—16 pagini.

Până acum au apărut trei numeri al patrulea cu ortografia academiei va apărea la 1 Ianuar 1908 st. n. cu următorul cuprins:

1. Când cineva vrea să intre și în raiu cu viclesug povestire de ris cu hohot). 2. Lipova și Clujul (asemănare haslie). 3. »In lături cu el, iscălim și noi«. (Acte și fapte adevărate, cel ce nu ști șeinăului (compătimi) să nu le cetească). 4. »Cartye gyin Cluj« (o epistolă de ris). 5. Clopotarul Șilimon (mono!og comic). 6. Din înțelepciunea vieții amară cetire. 7. Caricături de ris. 8. Ștafeta „Zăvodului“. Câștigându-și „Zăvodul“ colaboratori buni și din loc, și din provincie, va face voie bună în fiecare casă.

Cine nu va ride cu hohot cetind și numai numărul patru ce apare și va putea dovedi aceasta pentru fiecare coroană trimisă va primi zece. Deci abonați-l până nu trece! Alte vești în nrul 4 ce va apărea.

Un tinăr român

absolvent de 6—8 clase gimnaziale, se primește imediat, pe lângă condițiunii favorabile

ca practicant

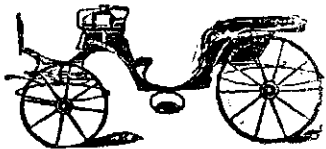
în farmacia Dlui Dionisie Negru, Ciacova.

Szeszák S. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate

Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndestulește — ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsuri: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Tinta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comandelor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsuri, cari se vând; așa numitele „mântuitoare de noroiu“ cu șezutul închis bine. Fondat în 1870. — Prețurent gratis.

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de diferite pieluri, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitei, se recomandă: **pilulele Frankl** (sulfolinat pil.) experimentate de medic. — și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

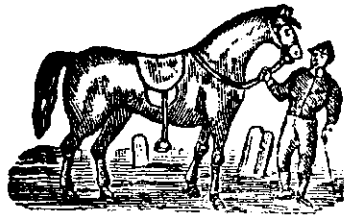
Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Antal Szeged,
Felsőváros 20.

Merzai Kálmán curelar și șelar

Nagyvárad, Szt. János utca 48.

Hamuri, șele,

instrumente trebuincioase pentru călărit, drum și vânat, frâne și biciuri, procovițe pentru cai

fine și ieftine, giamanțane de călătorie, geante de piele, portomonicie, în mare asortiment.

Prețuri ieftine. — Dresări se efeptuesc în mod grabnic și prompt.

DISTINS CU PRIMA DIPLOMĂ.

Szikszay József

fabricant de instrumente muzicale

Nagyvárad, Nagy Sándor u. 1. (Fő-utca sarok.)

Recomandă

VIOLINELE

fabricație proprie, precum și alte instrumente, așa instrumente de suflare din lemn și alamă, harmonice, flașnetă, fluere, ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrare artistică. Repararea de orgă mare și harmonium.

Haas Lajos,

măestru-lucrător de aramă,

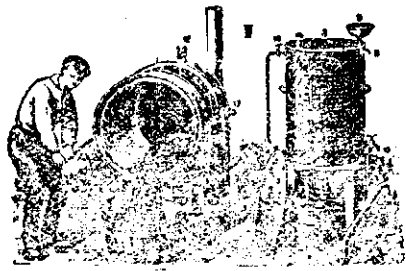
Budapest, VII., Dohány-utca nr. 34.

Intrumente de fabricare de spirt, eognac, liquor, țuică și instrumente de a condensa aceste.

MARE

MAGAZINĂ.

Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. — Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi. Vase de fert cafea, vase de spălat curățit.

Prețuri ieftine.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

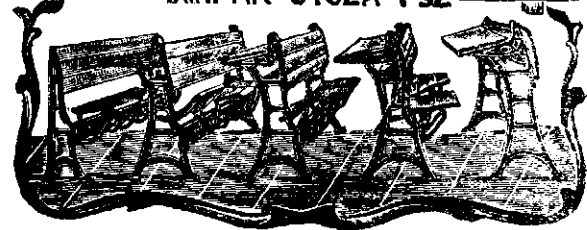
Jachete de piele decolorate, se vâpsec într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poata de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Bancă de școală

Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

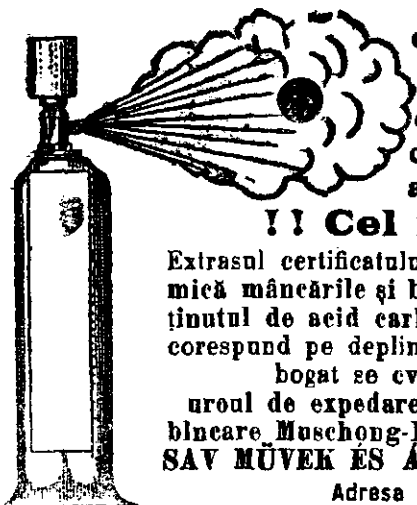
chimicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din baia celebră Buziás, pentru prepararea apeligazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

uroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

NAGY BÉLA ÉS TÁRSA

fabrică de posomant și nasturi
UJVIDÉK, Duna utca 9 szám.

pregătesc tot felul de posomante pentru

mobile și biserică

mai departe garnituri de rochii, precum și șireturi foarte fine din material din țară și străinătate, cu prețuri moderate.

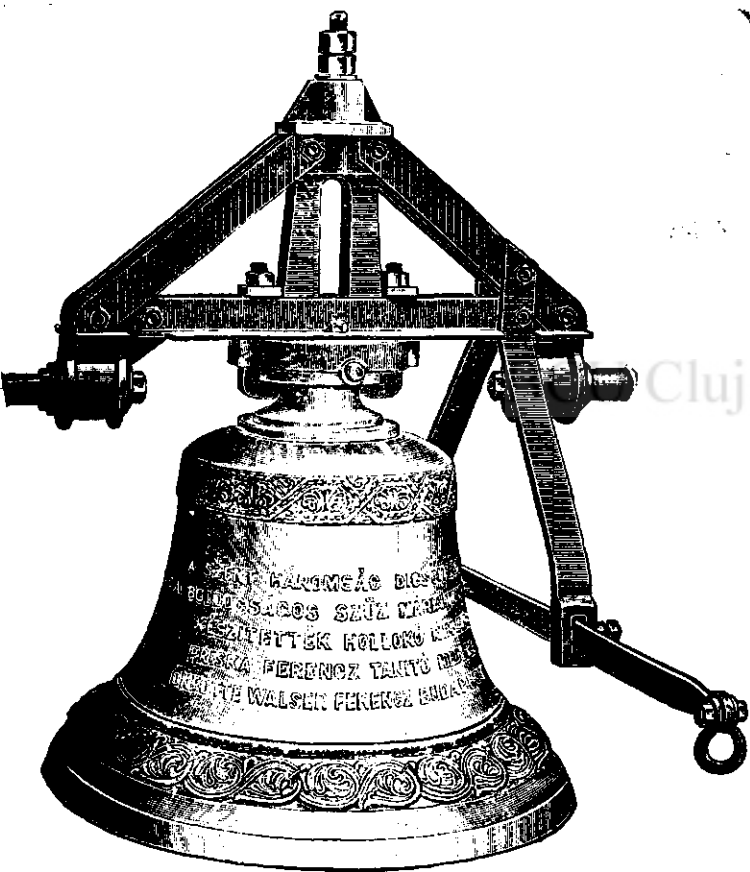
Cea mai modernă turnătorie de clopote din țara noastră

VALSER FERENCZ

Proprietarii firmei: Walsér F., Walsér János, Győző Gyula.
 Fabrică de obiecte pentru stins focul și pompe, turnătorie de clopote și metale.

BUDAPEST, VI., CSÁNGÓ-UTCZA 6/b.

(Villamos megálló, Váci-ut, aproape de vama veche.)

Se angajează să toarne clopote cu garanție 20 de ani, la turnarea din nou a clopotelor crepate, la transformarea clopotelor vechi, cu corine noi de învârlit din fier, precum și pentru armonia sunetelor de clopote, prin înlocuirea clopotelor cari lipsesc, la facerea

scaunelor de clopot (stalagi) din rude de fer și montarea austora la fața locului.

Condițiuni de plată favorabile.

Proiect de budget la dorință gratuit.

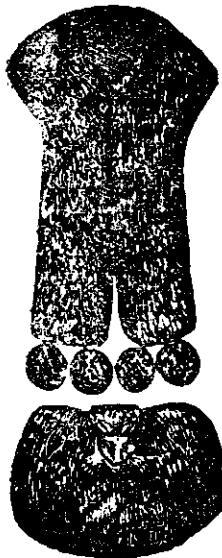
Weiszfeiler Sándor, blănar de lux.

Brassó, str. Kapu nr. 64.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de pele și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. — Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt. Bunzi de călătorit sau de picioare, ile dau împrumut; blănilor cumpărate la mine se curăță gratuit.

B. GOLDSTEIN BRASSO

KOLOSTOR UTCZA 21 sz.
 fabricare de tot felul de corsete pentru dame, fete și copii.

Corsete pentru a ține corpul drept, vătuire, corsete pentru sarcină și lăptat. Catalog ilustrat gratuit și porto franco. Calitatea cea mai ieftină și cea mai bună și mai fină.

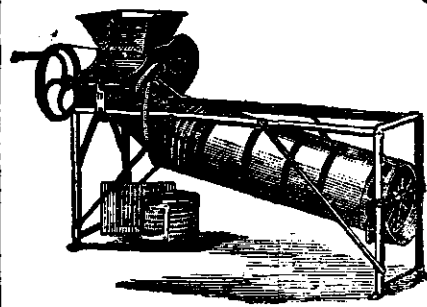
Simonffi

István

FABRICĂ DE MAȘINI

ȘI TURNĂTORIE DE FIER ȘI METAL

KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi nr. 60.

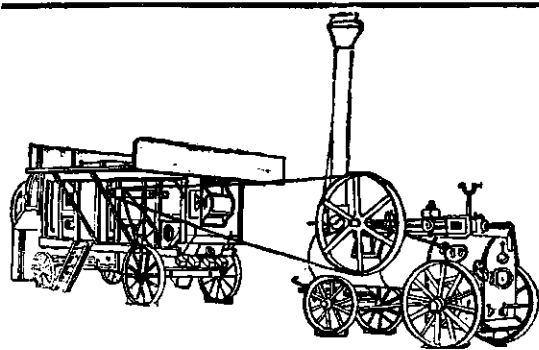

Pregătește tot felul

de instrumente de comunicație, construcții de moară, turnătorii de fier și metal.

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de agricultură, — mașini noi de trierat și cu construcția ușoară, mânăta de doi oameni.

Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și ușoară care poate fi mânăta și de un băiat de zece ani.

Intre asemenea mașini, cari sunt în circulație aceasta este cea mai bună.

Prospecte se trimit gratuit la dorință.

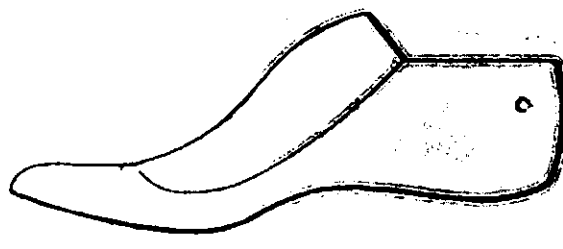
FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (captă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brusseli-körut nr. 30.

premiat în 1901 la Măcăn cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Pancsova în 1905 cu diploma și medalie de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri, se trimite gratis și franco.

LENGYEL KÁLMÁN

.. .. FABRICANT DE INSTRUMENTE MUZICALE
IN CLUJ EGYETEM-U. NR. 1.

ATELIER SPECIAL DE INSTRUMENTE CU COARDE.

Violonle vechi de măiestri și fabricațiune proprie, precum și violini, celuri și gurdune, instrumente cu coarde, franțuzești, veritabile italienești, germane și Weicholt, tocuri de violine frumoase de calitate mai fină și mai implă, ținător de note și mare depozit de felurite părți de instrumente muzicale.

Pe baza studiilor câștigate aici și în strălătațe se angajază să facă reparaturile cele mai complicate și le săvârșește cu multă dexteritate.

Atrage atențiunea

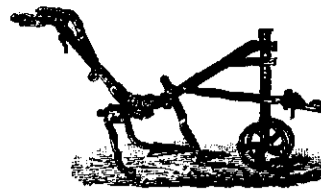
care dă vioarei un ton moale, despre dovedirea aceasta servesc ratele scrisori de recunoștință.

Comandele în mare sau mic se expediază imediat.

Pe cei interesați îi primește cu plăcere în Kolozsvar (Cluj) în prăvălia din str. Egyetem nr. 1., precum și în atelierul din curte.

on. public
muzical
surdiena
din Cluj,
pe care
dacă o
așezi în
vioare și
cel mai
slab in-
strument
dă tonuri
curate
pline și
puternice,
mai de-
parte lac
de vioară
fabricație
proprie,
neunmă-

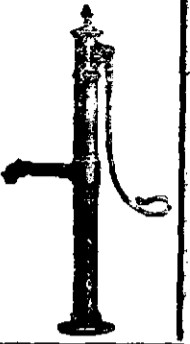
Pluguri de săpat.

Pressa de vin patent cont-
nuativă
a lui NEUKOMM

„Archimed” pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90%, Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Cal-

dare de vinars Neukomm pentru comină (Trestler), drojdii, prune și alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (maș) de 1 1/2 z. Cor. 120'—.

Nou! Tăietor de butuci de viță indispensabil Nou! la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitarea viței aratru pentru vie, Pompe de fântâni, Moară de struguri, Mașină de cules boabele de struguri, Sondă pentru fântâni artezice, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru foiosire din isvoare adânci, prin sondă precum și cognac bun vechi reco-
mandă **Nal. Neukomm's Söhne** — fabrică de mașine și arături — în VERSEZ (Ungaria de Sud).
— Struguri de mașă și oțoi de vie (Schmittreben) de 120 de specii nobile sunt în fiecare toamnă de vânzare. — CERETI LISTA DE PREȚURI.

GEORG KAPFER

măestru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudszitz și Rathhaus.

și recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

Monumente

atestat propriu

Având un magazin bogat, lierez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măestru de sculptură în piatră

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur”

în NEOPLANTA (Neusatz, Újvidék),
strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă în binevoitoare atențiune a prea onoraților Domni preoți și comune bisericesti magazinul său bogat de recvizite bisericesti, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide, candelte, cadelnițe, baldahine și icoane sante.

Posedăm cel mai mare deposit în obiecte bisericesti, și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, străni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericască, cu prețurile cele mai avantajoase.

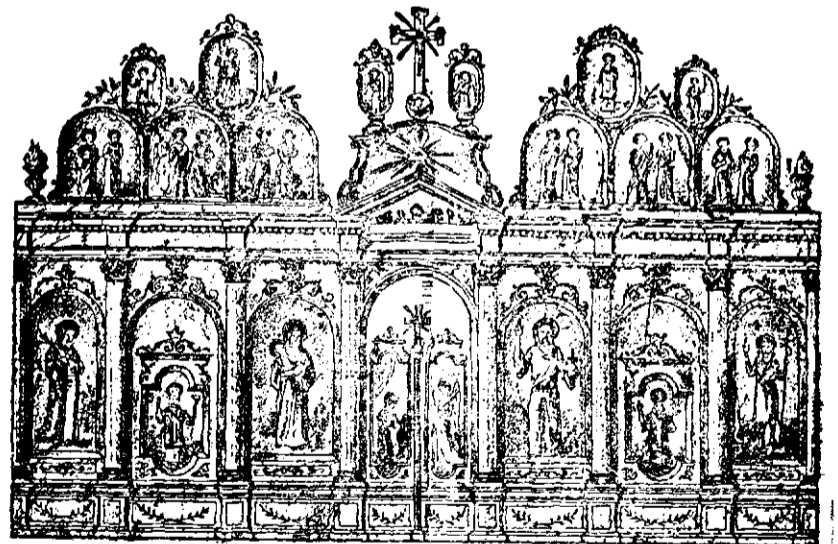
La cerere catalog ilustrat se trimite gratuit.

Kellemen Márton

atelier de altare și statui de lemn.

Győr, Andrassy-utca 19 sz.

Lucrează altare în stil și străni, scaune de cuminecat, cristelnițe, icoane în relief, tronul Mariei, și tot felul de
● ● statui sfinte. ● ●

Plan și proiect de preț trimit cu
plăcere.